

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
ДВНЗ «УжНУ», ректор

_____ проф. Володимир СМОЛАНКА
_____ 2025 р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту / співбесіди з української літератури
для вступників на навчання
для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» («магістр»)
(на основі повної загальної середньої освіти / НРК5)

РОЗРОБЛЕНО

Предметною екзаменаційною
комісією
з української літератури
Голова комісії

_____ доц. Оксана КУЗЬМА

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму індивідуальної усної співбесіди з української літератури розроблено відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання з української літератури, що затверджена наказом Міністерства освіти і науки № 696 від 26 червня 2018 року.

Програма передбачає виявлення рівня знань абітурієнтів із таких розділів:

Усна народна творчість.

Давня українська література.

Література кінця XVIII – початку XX ст.

Література XX ст.

Твори українських письменників-емігрантів.

Сучасний літературний процес (кінець XX – початок XXI ст.).

Індивідуальна співбесіда має на меті виявити рівень засвоєння вступниками базових знань з української літератури, що регламентовані в Програмі зовнішнього незалежного оцінювання.

Програму вступної співбесіди з української літератури складено з урахуванням мети, вимог і змісту навчання української літератури в закладах загальної середньої освіти, закладених у Державному стандарті освіти та чинній програмі з української літератури для 11-річної школи.

Співбесіда в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» проводиться згідно з Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році, затвердженим наказом МОН № 168 від 10.02.2025 року, Правилами прийому на навчання для здобуття вищої освіти у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» у 2025 році, схваленими рішенням Вченої ради ДВНЗ «УжНУ» 18 березня 2025 року, затвердженими і введенними в дію Наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» від 18 березня 2025 року № 250/01-04.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень. Пісні Марусі Чурай. *«Віють вітри, віють буйні»*, *«Засвіт встали козаченьки»*. Історичні пісні. *«Ой Морозе, Морозенку»*, *«Чи не той то хміль»*. Тематика, образи, зміст народних дум і балад. *«Дума про Марусю Богуславку»*, балада *«Ой летіла стріла»*.

ДАВНЯ УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги). *«Слово про похід Ігорів»*. Григорій Сковорода. *«De Libertate»*, *«Всякому місту – звичай і права»*, *«Бджола та Шершень»*.

ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ ХVІІІ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка». **Тарас Шевченко.** «Катерина», «Кавказ», «Сон («У всякого своя доля...»)), «І мертвим, і живим, і ненарожденним... », «Заповіт».

Пантелеймон Куліш. «Чорна рада».

Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я».

Панас Мирний, Іван Білик. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1,4 частини).

Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля».

Іван Франко. «Захар Беркут», «Чого являєшся мені у сні?..», «Мойсей».

ЛІТЕРАТУРА ХХ СТ.

Михайло Коцюбинський. «Тіні забутих предків», «Intermezzo».

Василь Стефаник. «Камінний хрест».

Ольга Кобилянська. «Valse mélancolique».

Леся Українка. «Contra spem spero!», «Лісова пісня».

Микола Вороний. «Блакитна Панна».

Олександр Олесь. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..».

Павло Тичина. «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «О панно Інно...».

Максим Рильський. «У теплі дні збирання винограду...».

Микола Хвильовий. «Я (Романтика)».

Володимир Сосюра. «Любіть Україну!».

Валер'ян Підмогильний. «Місто».

Юрій Яновський. «Майстер корабля».

Остап Вишня. «Моя автобіографія», «Сом».

Микола Куліш. «Мина Мазайло».

Богдан-Ігор Антонич. «Різдво».

Олександр Довженко. «Зачарована Десна».

Андрій Малишко. «Пісня про рушник».

Василь Симоненко. «Ти знаєш, що ти – людина?», «Задивляюсь у твої зіниці...», «Лебеді материнства».

Василь Голобородько. «Наша мова».

Олесь Гончар. «Модри Камень».

Григор Тютюнник. «Три зозулі з поклоном».

Василь Стус. «Господи, гніву пречистого...».

Іван Драч. «Балада про соняшник».

Дмитро Павличко. «Два кольори».

Ліна Костенко. «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Маруся Чурай».

Твори українських письменників-емігрантів.

Іван Багряний. «Тигролови».

Євген Маланюк. «Уривок з поеми».

**СУЧАСНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС (КІНЕЦЬ ХХ – ПОЧАТОК
XXI СТ.). Загальний огляд, основні тенденції.
ПОСТМОДЕРНІЗМ ЯК ЛІТЕРАТУРНЕ ЯВИЩЕ.**

**3. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ
ВСТУПНИКІВ**

Учасник (учасниця) співбесіди повинен (повинна) вміти:

- розрізняти види й жанри усної народної творчості: різновиди календарно-обрядових пісень (щедрівки, колядки, веснянки, русальні, купальські і жниварські пісні); суспільно-побутові, історичні й родинно-побутові пісні; думи, балади; визначати провідні мотиви творів усної народної творчості, їхні художні особливості;
- розрізняти літературні роди, види й жанри;
- співвідносити літературний твір із відповідним літературним напрямом, стилем, течією;
- визначати тему, ідею, проблематику літературних творів;
- характеризувати літературних героїв, коментувати їхні вчинки;
- визначати художні образи і їхню роль у літературному творі;
- упізнавати літературних героїв за їхніми цитатними характеристиками й репліками;
- орієнтуватися в сюжетах літературних творів;
- визначати: сюжетні й позасюжетні елементи літературних творів, їхні композиційні особливості;
- визначати провідні мотиви ліричних творів;
- аналізувати мову літературного твору;
- знаходити художні засоби й визначати їхню роль у літературних творах;
- співвідносити фрагмент літературного твору з його назвою та автором;
- співвідносити письменників із фрагментами їхніх творів, а також із висловами митців та літературних критиків про них та їхні твори;
- знати псевдоніми й справжні імена письменників, належність їх до літературних епох, шкіл, угруповань;
- визначати місце і роль письменника в літературному процесі;
- пояснювати поняття «Розстріляне відродження», «київські неокласики», «працька школа поетів», «шістдесятництво», «дисидентство»;
- орієнтуватися в основних тенденціях розвитку сучасної літератури.

Учасник (учасниця) співбесіди повинен (повинна) знати такі теоретико-літературні поняття:

- літературні роди: драма, епос (ліро-епос), лірика;
- лірика; її тематичні різновиди та жанри: інтимна, громадянська (патріотична), пейзажна, філософська; верлібр, ліричний вірш, пісня, послання, сонет;
- епос та його жанри: новела, повість, роман, різновиди повісті та роману, усмішка;
- драма та її жанри: власне драма, драма-феєрія, комедія, трагікомедія;

- ліро-епос та його жанри: байка, балада, дума, історична пісня, поема;
- літературні напрями, стилі, течії: бароко, класицизм, реалізм, модернізм (експресіонізм, імпресіонізм, символізм, неокласицизм, неоромантизм);
- постмодернізм як явище в сучасному літературному процесі;
- ліричний герой, персонаж, прототип, художній образ;
- тема, ідея, мотив, проблематика художнього твору; конфлікт у драматичному творі;
- композиція художнього твору (сюжет, сюжетні й позасюжетні елементи);
- види комічного: бурлеск, гротеск, гумор, іронія, сарказм, сатира, травестія;
- художні засоби: алегорія, алітерація, алюзія, анафора, антитеза, асонанс, гіпербола, епітет (постійний епітет), епіфора, інверсія, метафора, метонімія, оксиморон, паралелізм, персоніфікація, порівняння, рефрен, риторичне звертання, риторичне запитання, символ, тавтологія.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

У завдання співбесіди включено 2 питання, кожне з яких оцінюється в діапазоні 0 – 60 балів (сумарна кількість балів дорівнює 120). До отриманої суми балів додається ще 80 балів. Таким чином, відповідь вступника оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів і вираховується за формулою: 80 + П1 + П2.

Оцінку відповідей абітурієнта формують такі показники:

- обсяг і глибина знань;
- вміння критично і творчо розглянути програмовий матеріал, робити самостійні логічні висновки;
- вміння чітко, точно й правильно давати відповіді на всі питання;
- рівень мовленнєвої та загальної культури, зокрема вживання слів відповідно до їх значення, володіння нормами літературної вимови та акцентуації, точність вживання граматичних форм, чистота мовлення, етика поведінки.

Результат співбесіди з української літератури становить підсумок балів за виконання завдань співбесіди, поданих у Критеріях оцінювання співбесіди з української літератури. Вступник, який набрав менше 100 балів із вступного випробування, отримує оцінку «незадовільно».

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Бал / оцінка	Характеристика підготовленості вступника
0	Відсутнє знання основного програмового матеріалу; вступник не володіє елементарними знаннями зі шкільного курсу української літератури.

01 –10	Вступник виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не виявив уміння критично й творчо розглянути програмовий матеріал, зробити самостійні логічні висновки, виявив низький рівень мовленнєвої культури.
11-20	Вступник виявив часткове знання основного програмового матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання. Під час відповіді на питання допускає помилки, але частково володіє необхідними знаннями для їх усунення за допомогою екзаматора, не виявив уміння критично й творчо розглянути програмовий матеріал, зробити самостійні логічні висновки, виявив низький рівень мовленнєвої культури.
21-30	Вступник виявив не цілком повне знання програмового матеріалу, не виявив уміння критично й творчо розглянути програмовий матеріал, під час відповіді допускає деякі неточності, але здатний їх усунути з допомогою екзаматора, зробити висновки, виявив недостатній рівень мовленнєвої культури.
31-40	Вступник виявив знання основного програмового матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання. Під час відповіді на питання допускає помилки, але володіє необхідними знаннями для їх усунення за допомогою екзаматора, уміє зробити логічні висновки, володіє нормами літературної мови.
41-50	Вступник володіє знаннями з різних розділів шкільного курсу української літератури, уміло застосовує наукову термінологію, самостійно демонструє знання та робить висновки, будує виклад логічно й послідовно, демонструє вміння критично й творчо розглянути програмовий матеріал, робити самостійні логічні висновки, виявляє достатній рівень мовленнєвої та загальної культури.
51-60	Вступник демонструє високий рівень знань матеріалу різних розділів шкільного курсу української літератури, вміє чітко, точно й правильно давати відповідь на всі питання, логічно й послідовно будувати виклад матеріалу, здатний критично й творчо аналізувати програмовий матеріал, робити самостійні висновки, виявляє високий рівень мовленнєвої та загальної культури.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Заболотний В. Українська література: підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Літера ЛТД, 2023.
2. Авраменко О. Українська література : підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти : 2-ге видання, перероблене. Київ: Грамота, 2020.
3. Авраменко О. Українська література: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Грамота, 2021.
4. Коваленко Л., Бернадська Н. Українська література: підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Оріон, 2021.
5. Авраменко О., Пахаренко В. Українська література (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Грамота, 2018.
6. Авраменко О. Українська література (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Грамота, 2019.

Додаткова:

1. Авраменко О., Блажко О. Українська мова та література. Довідник. Завдання в тестовій формі. Частина 1. Київ: Грамота, 2019.
2. Авраменко О. Українська мова та література. Довідник. 2 частина. Київ: Грамота, 2022.
3. Борзенко О., Лобусова О. Українська література: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Ранок, 2021.
4. Голомб Л., Барчан В., Козак М., Балла Е. Українська література. Тестові завдання для ЗНО. Рекомендовано МОН України. Ужгород: РІК-У, 2019.
5. Слоньовська О., Мафтин Н. Українська література: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Київ: Літера LTD, 2017.
6. Пахаренко В. Українська література (профільний рівень): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Грамота, 2018.
7. Коваленко Л.Т., Бернадська Н.І. Українська література (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: УОВЦ «Оріон», 2018.
8. Коваленко Л.Т. Українська література. Рівень стандарту: підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / Л.Т. Коваленко, Н.І. Бернадська. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019.
9. Слоньовська О.В. Українська література (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / О.В. Слоньовська, Н.В. Мафтин, Н.М. Вівчарик. Київ: Літера ЛТД, 2019.
10. Фасоля А.М. Українська література (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / А.М. Фасоля, Т.О. Яценко, В.В. Уліщенко, В.М. Тищенко, Г.Л. Бійчук. Київ: УОВЦ «Оріон», 2019.